



Den magiske høytaleren

Jeg har hørt uttallige topp produkter i Fidelitystua gjennom mange år. Men ingen høytalere har så konsistent gledet meg som Respons. Hvorfor denne høytaleren ikke er en bestselger, er for meg en gåte.

AV ANDERS ROSNESS

En av grunnene til at high endere i Norge og andre steder ikke har oppdaget den er kanskje følgende: Respons Grand Artist D er en 100% konvensjonell dynamisk høyttaler helt uten hokus pokus eller markedsføringsfjas. Ikke ser den spesielt imponerende ut heller – særlig ikke i forhold til prisen. Men til tross for det; er det noe denne gir deg, er det sensasjonelt mye for pengene.

Den er nemlig kompromissløst utstyrt og tweeket fram gjennom mange år – lille svenske Respons sendte sine første høyttalere ut på markedet i første del av 80-årene. Siden den gang har produktutviklingen foregått jevnt og systematisk – deres gode høyttalerkonstruksjoner har stadig blitt forbedret.

MUSIKKENS SJEL

I 2008 har Reidar Perssons høyttalere nådd et nivå på sine få produkter som få eller ingen konkurrenter i de respektive prisklasser – gjenrar – ingen – kan matche rent lydmessig. Ikke i bassgjengivelse (!), ikke i transientrespons, ikke i nøyaktighet, ikke i detaljering eller nøytralitet – rett og slett ikke i reproduksjon av musikkens sjel! Og da snakker vi, som de fleste Fidelity lesere vil vite, om en konvensjonell tre veis bassreflekshøyttaler med 7 toms bass. Utpreget tungdreven (86dB ved 2,83V inn) og med et typisk 24 dB filter med håndplukkede lavtoleranse hardware komponenter, og single wire. Biwiring er ingen løsning ifølge Persson. Derimot kan han levere ferdige single wired høyttalerkabel til et femsifret beløp. Høyttalerfrontene er kun for å beskytte elementene når høyttaleren ikke er i bruk.

Riktignok er frekvensresponsen ultralinear, hvert par måler innenfor +- 1dB fra 200Hz – 20 kHz. Konstruksjonens hjerte er basert på Scan Speaks fabelaktige Revelator bass (her 7 tommer) og mellomtone (5 tommer)samt den fantastiske deilige ringradiatoren fra samme leverandør, men det er jo ikke akkurat helt vilt det heller. At Respons håndlages i Sverige, er kanskje heller ikke imponerende i seg selv, men en nøye inspeksjon vil nok endre på det: Vekten på den forholdsvis kompakte pyramiden på 1 m er over 35 kg stykket. Knoktetesten: du ser det er treverk, men det kjennes som betong. Pyramiden har ellers helt glatt overflate uten noe framspring. At de er håndlagd innebærer også manuell lodding, og en toleranse på mindre enn 1% for alle komponenter. Når man vet at det normale er 10-20 ganger høyere, selv blant ansette hi-fi leverandører, sier det sitt. Fremdeles ikke overbevist?

THE PROOF OF THE PUDDING...

Selvfølgelig ikke! Det er lyden som

rettferdiggjør hver eneste krone!

Som sagt – en høyttaler til kr. 64 000 for paret må selvfølgelig være velavstemt, avansert og eksklusiv. Den bør i tillegg være konstruert av mennesker som bryr seg om musikk, og vet hvordan instrumenter lyder. I Respons tilfelle snakker vi om en fyr, Reidar Persson, med full kontroll på alle sine leverte høyttalere, og med en musikinteresse som stadig opprettholdes i møte med live musikk – ikke minst i konsertsalen. Og slik ting høres!

Oppsettet som sto klart denne nydelige vårdagen var: Krell Evolution 505 CD-spiller samt tilhørende Evolution pre amp. Dynamic Precision A1 i siste oppgraderte versjon og altså Respons Grand Artist. Dette er toppkomponenter samt en særdeles god match – noe av det beste av elektronikk vi har hatt hjemme hos Knut. Særlig har kombinasjonen Respons/DP vist seg å være vellykket – og det er da også en kombinasjon som er sett i mange sammenhenger, ikke minst på messer rundt omkring. Krell Evolution series kjenner

« Perssons høyttalere har nådd et nivå som få eller ingen konkurrenter i de respektive prisklasser kan matche »

jeg ikke så godt, men jeg er ikke det minste tvil om at disse produktene bidrar til det som skal vise seg å bli en særdeles minneverdig formiddag.

SPURV I TRANDANS?

Det spesielle med denne testen var selvfølgelig at jeg selv styrte musikken, og at jeg hadde med mine egne plater – men at jeg hadde Fidelitys kjente lytterom til fri disposisjon. I dette rommet har jeg hørt et stort antall av markedets aller beste høyttalere inkludert Wilson Audio, Dali Megaline, Quad ESL2905, B&W 801D, Sonus Faber Stradivari og for ikke å forglemme høyttaleren som står ved siden av Grand Artist denne dagen – Dynaudio Evidence Temptation.

De fleste av disse har satt sine spor i hukommelsen – selv om de ligger til dels årevis tilbake i tid. Det utgjør etter hvert et arsenal av lydsignaturer som er nyttige å hente fram i møte med det ypperste av hi-fi utstyr. Det er liten tvil om at Fidelity og bladets redaksjon etter hvert har hørt mer utstyr i

kontrollerte omgivelser enn de fleste. Siden dette sjelden blir konstatert vil jeg benytte anledningen denne gangen: Det finns ikke mange hi-fi anmeldere i verden med en tilsvarende kompetanse som vår redaktør når det gjelder å evaluere markedets aller beste hi-fi produkter!

EKTE!

Anlegget sto altså klart, ferdig varmet opp, så det var bare å sette i gang. Inn med den velkjente Usher testplaten - fra første anslag faller den enorme roen og de enorme dimensjonene nøyaktig på plass. For en dynamikk – og for en bass! Trommesporet er så fysisk naturlig at en trommeslager i stua materialiserer seg rett foran meg. Den fysiske anslaget og blafringen fra basstromma – det kolossalt heftige anslaget på skarpen, den nøyaktige tre mot metallcymbal fornemmelsen – alt stemmer, og er så livaktig at det er som å sitte i studio. For et rom – her kjenner man umiddelbart igjen den spesielle akustikken og dens dempede etterklang som kan skilles tydelig fra de digitale etterklangsmaskinenes syntetiske effekter. Man kan dessuten formelig høre hvordan etterklangen påvirkes av trommeslagerens småsvette T-skjorte! Dette er høy troverdighet! Dette er ekte!

Samtidig må det påpekes at det hele foregår med en ro og verdighet, med en ubesværet som får lytteren til å nyte uhemmet. Det finns ingen crescendo som føles påtrengende – musikken bare fortsetter å strømme uten å snurpe seg – uansett innhold og instrumentering. Hvor høyt jeg spiller er vanskelig å angi – med det lave forvrengningsnivået får du ingen indikator på om det rent faktisk plager omgivelsene. La meg si at for alle platen skrudde jeg opp til det som føltes realistisk – og jeg er kjent for å like og spille høyt. Ingen grunn til å gå rundt grøten: Jeg simpelthen elsker lyden fra disse høyttalene - de får fram musikkens innerste hemmeligheter og artistenes ypperste prestasjoner på en måte jeg ikke kan huske å ha opplevd maken til før.

Ordet troverdighet er nøkkelen – det er ekte mennesker med virkelige instrumenter som reproduseres ned til minste detalj – og de står i virkelige akustiske miljøer som er 100% gjenkjennelige – og ja, troverdige. Så avslappet, så lettflytende, så naturlig. Og bare for å ta det med en gang: for en bass! At den avgis fra et 7 toms element i vanlig bassrefleks er nesten naturstridig. I databladet heter det at den har et -3dB punkt ved 35 Hz. Det stemmer sikkert, men subjektivt minner bassen meg mer om mine gamle hederskronte IMF Professional Monitor mkIV (fra 1982) som målemessig gikk

ned til 18Hz -3dB! Det er svært nær den samme avgrunnstype og romskakende karakteren her. For de som ikke finner denne bassgjengivelsen tilstrekkelig til hjemmebruk er det bare å beklage – dere bør finne dere en annen hobby!

SAMMENLIKNINGSGRUNNLAG

Ikke på noe tidspunkt kunne jeg heller påvise forgrovninger oppover i frekvens uansett energiutladninger. Du vet: den følelsen det gir når enorme paukeslag får fiolinene til å klumpe seg.

I det hele tatt – dimensjonene på lydbildet – de kolossale mengder energi den ubesværet leverer - den totale løsevetheten fra deres fysiske utforming fikk meg til å lure på om det var den to meter høye høyttaleren bak, Dynaudio

«Denne høyttaleren forfører beviselig hvem som helst»

Evidence som egentlig sto og spilte. Fro virkelig å ryste dem dro jeg på med Jeff Becks Guitar shop fra 1989 og ikke minst James Taylors Hourglass – med bass som får øya til å svømme. OK – jeg fikk kanskje ikke utvidet min forståelse for disse bassutgytelser, men Grand Artists knyttneve i silkehanske masserer skjelettet akkurat som jeg forventet. Og igjen – det er oppløst, lettflytende og upåvirket men med et utrolig smekk og skyv. Det er bare å gi seg over.

TÅRER

Så var det Billie Holiday, "Songs for distinguished lovers" fra 1956. Ikke verdens beste innspilling, men med verdens største sjel og fabelaktig akustikk. En plate som har fulgt meg gjennom mer enn 25 år – mest på vinyl. På Krells CD-rigg blir den servert nøyaktig slik jeg ønsker den: med musikere i ekstrem stereo og fri utfoldelse i et studio i New York city. Selv gitarsoloene låter mindre johan enn vanlig, og Ben Websters fantastiske stikk vekker mannen til live med alle hans fantastiske spillekåte og svingende påfunn. For ikke å snakke om den sterkt plagede dronningen av jazz på dette opptaket - det er rett og slett til å få tårer i øynene av!

Men aller størst inntrykk gjorde mine klassiske innspillinger på dette

Aanlegget – både opera og symfonier er rett og slett opplevelser jeg ikke kunne få nok av. Det er noe med disse høyttalernes måte å gjengi dimensjoner, plassering, fioliner og akustikk på som tar deg med på reise i vidunderlige øyeblikk i musikkhistorien. Respons Grand Artist har rett og slett ingen respekt for å være en liten høyttaler med tilsynelatende begrensede ressurser. Den er så uforskattet at den tillater seg å yppe mot selv de største oppo- nenter – ikke bare på kammermusikk, men også på store verk og komplekse musikalske strukturer – fyr bare opp med Stravinsky eller Mahler.

Et stykke ut i Chopins Klaverkonsert nummer 1 kommer redaktøren inn fra kjøkkenet, stopper mellom høyttalerne og tar en pas de deux og diverse ballett trinn jeg aldri har opplevd før – men med perfekt synk til musikken. Der og da slår det meg – denne høyttaleren forfører beviselig hvem som helst – og det på en måte som nærmer seg fortryllelse. Det er nemlig den tilstand jeg sakte men sikkert er brakt inn i – og dette er en fantastisk egenskap som de færreste høyttalere jeg kjenner vil kunne gi deg!

KONKLUSJON

Så jeg kan godt ta konklusjonen med en gang – dette er en magisk høyttaler. Unnseelig og litt kjedelig utseende- messig – men med musikalske evner du ikke har hørt maken til. Den er rekorddetaljert gjennom hele frekvens- området, men blir aldri analytisk eller syntetisk. Den har en mykhet som kjen- netegner de beste dynamiske høyttal- lerne, men uten den minste tendens til forgroving eller utflytenhet. Tvert imot er de homogene, stramme og dynamis- ke på en måte som setter elektrostater og magnestater rett i skammekroken. Deres fysiske størrelse står ikke på noen måte i forhold til deres rekordsto- re lyttevindu. Høyttalernes dynamiske elementer og ditto konvensjonelle utforming tangerer kvaliteten til det al- ler beste jeg har hørt av typen. Alt viser bare at mr. Persson har kommet lengre i sin jakt på den perfekte høyttaler enn de aller fleste høyttalerkonstruktører. At det i det hele tatt er mulig å spise kirsebær med de aller største aktørene i høyttalerbransjen er en bragd vi bare må bøye oss i støvet for. Respons Grand Artist er på alle måter et røverkjøp. Sørg for å få høre dem, og ta med deg all musikk du har et forhold til. Vi kan garantere en høytidsstund!

Og aldri har vel ha begjæret vært sterkere hos undertegnede – men å klare seg uten bil – nei, det er dessverre ikke praktisk mulig om dagen.

Pris: kr 64.000
Importør: Andervik Audio,
Audiofil



Reidar Persson med bærbar gulvhøytaler